

EDITORIAL

Cap a una nova realitat

Cami de tres sigles d'imposició castellana, de progressiva **provincianisació** fins a aconseguir que els valencians no se conceben a sí mateixos sino com la part **llevantina** d'una **Espanya** centralisada que tutela els destins de tots des d'una **Cort** ensimismada, concentrada en les lluites internes pel poder i aliena als interessos d'una "periferia" que només es util per a finançar les seues veleïtats via impostos.

Mes de cent anys d'acosament **pancatalanista** sociocultural i inclús polític, farcit d'estratègies que han sabut aprofitar la despersonalització castellanitzant per a acabar de socavar l'identitat valenciana i **canviar referents**, símbols, elements identitaris..., en definitiva, l'imaginari col·lectiu valencià; a lo que hem de sumar quasi quaranta anys d'adoctrinament en les aules i de ridiculització als valenciàparlants de tota la vida per a que canvien de registre lingüístic, pas previ per a aconseguir el canvi de sentiment identitari.

El resultat ha seguit borrar referents i substituir-los per uns altres. Este es el panorama en el que nos trobem en l'actualitat.

Durant la **Transició** l'esperança en un canvi real se senti intensament. Manifestacions i movilitzacions de tota classe pareixia que podrien reorientar el destí que **Madrid** i **Barcelona** nos tenien reservat, pero només se conseguí frenar un proces que no ha deixat d'alvançar pas a pas cap a la nostra nul·litat absoluta.

Dels governs centrals poc podem esperar mentres no tingam força reivindicativa; pero es que aci, en casa, no estem millor. S'assente qui s'assente en el **Palau de la Generalitat** sempre perdem. Ara perque estan estos, i abans perque estaven els altres, el proces despersonalisador continua imparabile. Generacions i generacions de joves s'han format en una **adulterada valencianitat** basada en les falsetats del pamflet "nosaltriste" de l'exfalgantista **Juan de Dios Fuster**, i no en la natural transmissió dels seus majors o en el sentiment que interiorisen espontaneament els naturals d'un lloc, d'un país, d'una societat, a partir de la tradició i les manifestacions que el tamis del temps i la selecció dels ancestres han convertit en signes identitaris.

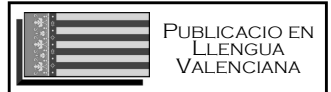
La falta d'una **formació** en valors autenticament valencians i el propi **caracter** de la societat valenciana, oberta, acollidora, confiada i, per tant, facilment despreocupada per lo seu, l'han convertida en un col·lectiu vulnerable, en carencies i debilitats a l'hora de senyalar els **identificadors** que la feyen —que encara la fan— genuïna. Esta situació ha provocat que fora un camp adobat per a la difusió de les tesis del catalanisme expansionista. Estratègies de **despreu** a les manifestacions autenticament

valencianes (algunes tradicions, maneres d'entendre la vida, festes populars —incloses les que han trascendit a ser universalment reconegudes—, etc.), entre les quals figura en lloc destacat la **ridiculització** dels valenciàparlants de sempre en la tornadeta de que "es que no parlem be el valencià", i que se n'ha aprofitat de la credulitat dels destinataris als que se'ls havia negat la formació en l'idioma i cultura propies des de feya sigles.

¿Es una batalla perduda la de la llengua? El temps juga en la nostra contra, ya que les generacions que podien testimoniar eixa genuïnitat desgraciadament han anat desapareixent per edat.

Pero aço no acaba aci. El projecte d'absorció del pancatalanisme, condensat en l'entelequia dels "**països catalans**", va molt mes alla de la llengua, ya fa temps que està actuant sobre la cultura —fa decades que mostres culturals valencianes se presenten, per a vergonya nostra, com a catalanes—; seguidament vindrà lo polític i el marc nacional i, per tant, l'assimilació completa. Al ser este proces tan **contranatura**, alguns, complaguts, pensen que mai es farà realitat; pero, si be es cert que les denúncies, la fermea de molts valencianistes i la falta d'identificació popular en eixes teories el frenaren durant decades, no es menys evident que ara **tot se precipita**. Els mijos de comunicació, el poder i gran part del sistema educatiu i dels educadors estan fent bandera d'eixa labor colonisadora, d'eixe projecte que cada vegada pren mes força en les ments vergens dels educants, especialment quan estos no gogen de pares i mares conscienciats en que ser valencià es amar a la patria valenciana, soberana i no subdita cultural, lingüística o políticament.

El **valencianisme** ha actuat en molts casos a la defensiva; es la primera reacció quan se produïx un atac, pero hora es ya de que deïxe d'anar a la contra, perque esta societat a la fi sera lo que vullga ser, i si se diluïx en el no res, es cosa del compromís de cadascu i de la seua responsabilitat personal. Nosatres, com a valencianistes, hem de buscar estratègies que generen **complicitats**, que siguen **creatives**, que **ilusionen** a tants desafortunats que es mouen feligment despreocupats per la seua condició nacional; i treballar, treballar **units**, en conxio i primant els projectes que, com a moviment, ell mateixa genere, lo que no vol dir que se deïxe de denunciar a tant de bochi i tirà que conculca la nostra identitat, la nostra singularitat, el nostre dret a existir com a poble sense sumissions, sense dependències ni tutel·les que frenen el nostre pervindre en **autenticitat** i **llibertat**.

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

Canvia d'opinió, mantin els teus principis; canvia les teues fulles, mantin intactes les teues arrels.

Victor Hugo

SUMARI

- 1
▪ EDITORIAL: **CAP A UNA NOVA REALITAT**
- 2
▪ LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **LA VITRINA DE LA REAL SENYERA**
- 3
▪ JOCS TRADICIONALS (LXII): **ROVELL DE L'OU**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **QUATRE CONTES I UN POEMA EN LLENGUA VALENCIANA**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **LA VITRINA DE LA REAL SENYERA (Continuació)**
- 4
▪ PASSATEMPS
- RONDALLA: **LA LLEGGENDA DE BAMAKO**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Tenim una notícia bona i una mala. La bona es que ya poden demanar participacions (3€) per a la Loteria. El **22 de desembre de 2020** jugem al **83863**

La mala (a que ya s'ho imagina) es que encara no nos hem cansat de demanar-los que facen fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts.

ACTIVITATS CULTURALS OCTUBRE DE 2020

Trobarà més informació dirigit-se a les respectives associacions:

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Julià Peña, 3. 46018 València C.
www.gav-valencianistes.com

INEV (Institut d'Estudis Valencians)
www.inev.org
info@inev.org

LRP (Lo Rat Penat)
C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 València C.
Tel: 963 91 09 92 // www.loratpenat.org
secretaria@loratpenat.org

RACV (Real Acadèmia de Cultura Valenciana)
C/Avellanes 26. 46003 València C.
Tel 963 91 69 65 // www.racv.es

9 D'OCTUBRE

DIA NACIONAL VALENCIÀ

(La processó cívica oficial ha segut cancelada degut a l'alerta sanitària.)

Diverses associacions valencianistes convoquen a defilar en una **processo formal** que eixirà de la pça. de **Sant Agustí** de València C. a les **18 h.** S'han preparat mecanismes per a garantir la seguretat sanitària de tots els assistents.

Sera necessari i obligatori contactar en l'organització prèviament per a obtenir l'accés a l'acte.

Per a inscriure's i més informació:
plataforma@25dabril.org

Organitzacions convocants: Colectiu Corona, GAV, Joventuts del GAV, Rogle Constantí Llobart, Convenció Valencianista, Plataforma Jovenil Valencianista i Roc Chabàs-La Marina.

+ Info: **GAV**

CURSOS DE LENGUA VALENCIANA DE L'INEV

Grau Elemental (B1/B2): Exclusivament en modalitat a distància/en línia. Inici el **14 d'octubre**.
Grau Superior (C2): Exclusivament en modalitat presencial, si s'arriba a un mínim d'inscripcions. Inici el **21 d'octubre**. Horari: Dimecres de 18:30 h a 20 h en la seu del GAV.

+Info: **INEV** i **GAV**

ESCOLA SUPERIOR D'ESTUDIS VALENCIANS DE LA RACV

Classes: Teòriques, pràctiques i visites guiades. Impartides en castellà i valencià indistintament.

Horari: de 10:30 a 12:30 h.

Grup A: Dilluns i dimecres

Grup B: Dimarts i divendres.

Matrícula: 963916965, de dill a divs, 9-14:30 h.

+Info: **RACV**

(Continúa en la pàgina següent)

PATRIMONI VALENCIÀ

COLABORACIÓ

La vitrina de la Real Senyera

L'ensenya nacional valenciana més antiga que conservem en teixit és la que es troba actualment en l'Ajuntament de València, concretament en el **Museu Històric Municipal**, la qual se confeccionà en l'any 1545 (refeta en 1596 degut a un incendi que patí), sent restaurada entre desembre de l'any 1927 i maig de 1928 per les germanes de la Caritat i les asilades de la Casa de la Beneficència.

Esta restauració fon necessària ya que la **Real Senyera** es trobava en un estat deplorable, pels seus sigles d'antiguetat i per haver estat present en tota classe d'acontenyiments, ya foren batalles, celebracions o qual-sevol acte de rellevància social, be tingueren lloc dins del Regne, be, en més d'alguna ocasió, fóra d'ell.

A pesar de ser restaurada d'una manera formidable per part de les religioses, es va decidir fer una Senyera facsímil per a que fora esta la que presidira la processó cívica els **9 d'Octubre** i els demés actes en els que el poble valencià la requerira, mentres que la bandera decana del segle XVI reposava en l'Ajuntament per a una millor conservació i durabilitat de la mateixa.

Pero el major símbol de la Pàtria Valenciana no podia estar tancat de manera humiliant, com ho estigué durant anys, amagat en una arca de tres claus per orde del rei Borbó **Felip V**; per això l'Excelentíssim Consistori del Cap i Casal, el 10 de maig de 1932 anunciava un concurs públic per a que els industrials valencians presentaren els seus projectes per a la creació d'una vitrina en la que conservar dignament la Senyera valenciana, en una retribució econòmica de 15.000 pessetes per al guanyador del concurs, que seria l'artífex de tan magna obra.

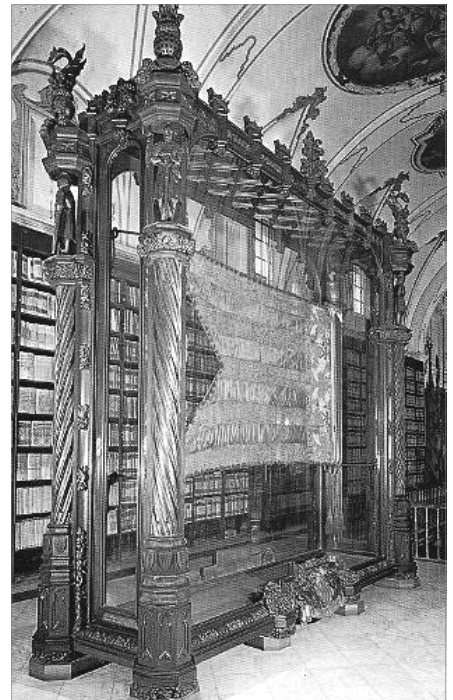
La resposta a la convocatòria fon notable, i la qualitat dels projectes tan elevada que el 21 de juliol de 1932 el periòdic *Las Provincias* publicava el següent comunicat de la **Unió de Fabricants Ebanistes i similars de València i la seua Regió**: "teniendo noticias de que se han presentado a concurso para la construcción de una vitrina donde guardar nuestra valiosa Senyera, varios proyectos de industriales valencianos de reconocida fama, agradecería dispusiera nuestra Alcaldía pudieran ser expuestos al público durante los días de Feria".

Segons informava el senyor **Enric Durán i Tortajada**, president de la Comissió de Monuments, un dia abans de que apareguera esta nota en premsa foren sis els projectes presentats, "tots ells molt bells", i anunciava que el determini per a presentar

nous projectes es tancava.

Además es feya pública la composició del jurat que havia de decidir sobre el guanyador del concurs, estant integrat pel mateix Durán i Tortajada, l'alcalde de València, **Vicente Lambies**, el restaurador artístic de l'Ajuntament, **Josep Renau**, i l'archiver municipal, **Juan Boix Vila**.

Finalment els projectes foren exposats en la **Fira de Juliol de València** i el 17 d'agost de 1932 se feya públic el fallo del jurat en la sessió plenària de l'Ajuntament, sent el projecte guanyador el dels ebanistes **Andrés i Fuster**.

Pero no seria fins a desembre de 1935 quan fon acabada la vitrina i exposada al públic, en la Real Senyera en el seu interior, en el mateix lloc a on es troba en l'actualitat, la Sala Foral, emplaçament elegit per a instal·lar l'Archiu-Biblioteca, lo que antigament havia segut la capella de santa Rosa de Lima, d'ahí que el lloc conte en uns fermosíssims frescs d'Ignaci Vergara.

La vitrina és una autèntica joia d'artesania, realitzada en fusta noble i carregada de simbologia valenciana, a pesar de lo qual la gran majoria de les persones no es fixen en ella degut a que la Senyera centra la totalitat de l'atenció dels visitants del museu.

Si prestem atenció a la magna vitrina podem trobar en la part inferior, centrat, l'escut del Regne de València custodiat per dos grans dracs alats que protegixen l'heràldica de la pàtria i, just baix d'este grup, el lema "Señera de Valencia".

Continúa en la pàgina 3

Rovell de l'ou

Se solia jugar per Nadal, normalment en els dinerets de les estrenes, encara que estos se podien substituir per peladilles, unes atres llepolies, cromos, etc.

Els jugadors se situaven formant rogle i l'amo del joc repartia les cartes de la baralla, d'una en una, situant-les cap avall davant de cada jugador. Una vegada repartides totes, els participants van descobrir-les, quan ya han ficat previament les apostes en mig del circul.

Qui te el "rovetlet de l'ou", aço es l'as d'oros, guanya i es queda en tot lo apostat.

Si es decidix continuar el joc, repartirà ara qui haja guanyat.

RESENYA BIBLIOGRAFICA

Blasco Ibáñez, Vicent

Quatre contes i un poema en llengua valenciana

Mosseguello. Castello, 2020.

(117 pàgines)

En esta publicació el **Rogle Constantí Llombart** ha volgut fer un homenage al gran escriptor **Vicent Blasco Ibáñez**, donant a conèixer una faceta pràcticament desconeguda i de la que se fan escasses referències quan de resenya la seua obra se tracta.

És conegut que Blasco és un dels millors novelistes en llengua castellana, no ho és tant que les seues primeres incursions en la narrativa les fera en llengua valenciana, de lo qual els quatre contes que ací se publiquen en són una bona prova. Més estrany resulta el Blasco poeta, i además en est idioma; de fet, el poema *Avant* és un rarea entre els seus escrits.

El lector podrà fruit ara d'esta poesia i de les quatre narracions, en les que s'ha fet una actualisació ortogràfica per a facilitar la llectura. Dos dels relats, ambientats en l'època de la **València** musulmana, plantegen: el primer, una qüestió d'honor, i el segon, una venjança calculada. El tercer és de caràcter històric sobre un fet rellevant, puix s'enquadra en la revolta de les **Germanies**. L'últim és un "conte de l'horta", en el qual la sàtira i l'humor són els ingredients bàsics. Cada relat s'inicia en una ilustració original obra de Toni Ugó i Gres.

L'obra se completa en un interessant pròlec de **Antoni Ruiz Negre**, gran coneixedor de l'obra de Blasco i traductor de les seues noveles de temàtica valenciana, i en una aproximació biogràfica de l'universal noveliste.

PATRIMONI VALENCIÀ

La vitrina de la Real Senyera

Ve de la pagina 2

En les quatre columnes, que conformen l'estructura principal de la vitrina, podem observar uns atres dracs alats, estos de menor tamany, i escuts de la Casa Real d'Aragó en cada una d'elles, i en la part superior de les citades columnes quatre "almogàvares" –se pot llegir en la memòria presentada pels autors–, un en cada columna, els primers en el combat, el vigies (altius i orgullosos), ací valerosos cavallers que custodien dia i nit l'ensenya nacional.

Si seguim pujant la nostra mirada cap a dalt del tot, observarem com la vitrina està coronada per quatre cimeres en el drac alat, una per cada columna. Esta cimera fon creada en

l'època de **Pere II El Cerimoniós**, monarca que concedí el privilegi real d'incloure la corona i franja blava en la bandera del Regne de València, en reconeiximent a la seua llealtat al monarca i la seua valentia davant dels atacs de la Corona Castellana.

Sense cap de dubte la vitrina és una autèntica obra d'art i forma part del nostre patrimoni artístic i identitari, ya que tot simbolisme en ella té la seua raó històrica, per lo que anime als valencians a que acodixquen a venerar a la nostra gloriosa Real Senyera, símbol de tot el poble valencià, pero sense oblidar-se de gojar de la bellíssima vitrina que la guarda.

Feliç 9 d'Octubre, Día Nacional Valencià.

Javier Navarro Andreu

CURSOS DE LO RAT PENAT

Els cursos s'impartiran pel moment a distancia i de manera telematica, podent-se realisar seminaris presencials a lo llarc del curs si l'evolucio de la situacio sanitaria ho permet. En alguns d'ells hi haura un seguiment per professor particular i/o classes semianals o seminaris periodics per videoconferencia.

▪ Cursos de Llengua. Inici : 19 d'octubre
Nivells: Basic (A2), Elemental (C1), Mig (C2), Superior, i Professorat

▪ Curs d'Història de la Llengua i la Lliteratura valencianes. Inici: 19 d'octubre
Permet assistir a les classes de Nivell Superior de llengua (encara que no es disponga del títol de Nivell Mig).

▪ Curs d'Introducció a la Poesia. Inici: octubre-novembre
Nivells: Elemental i Alvançat

▪ Curs d'Interpretació i Direcció Escènica. Inici octubre-novembre
Preferentment s'impartira de manera presencial, guardant les precaucions sanitaris preceptives; si aço no fora possible, s'estudiara la realisacio d'una versio *online* en seminaris per videoconferencia.

▪ Curs de Revalencianisació Llingüística. Inici: novembre

Dirigit a persones que ya conten en el títol "Mitjà" de la "Junta Qualificadora" pero desigen revalencianisar-se. Se convalida en el certificat de Nivell Mig de Lo Rat Penat.

▪ Fòrum de cultura valenciana - pràctica del valencià oral. Inici per determinar

Tertulies a l'entorn d'un tema sobre la llengua o la cultura valenciana. Dirigit especialment a la practica i perfeccionament del valencià oral. La seua organissacio estara condicionada a l'evolució sanitaria dels proxims mesos.

Matricula: A partir de la segona quinzena de setembre a través de:
cursos@loratpenat.org.

Per als seminaris i cursos que escomencen a partir de novembre, matricula oberta fins una semana ans d'escomençar.

+Info: cursos@loratpenat.org, LRP

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constantí Llombart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan en:

www.rogleconstantillombart.com

www.pjvalencianista.org

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de colaborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Popular**, es:

ES52 3159 0018 1926 1586 4721

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Aleació de coure i zinc, de color dorat i molta lluentor quan s'ha polimentat.	1.	—	<u>L</u>	—	—	—	—	—
	2. Peces metaliques unides per mig d'un eix comu giratori que permet la movilitat; s'utilisa en portes i finestres.	2.	—	—	—	—	<u>N</u>	—	—
	3. Suc del raïm o most bollit fins que espesse, afegint-li fruita confitada dins tenim un dolç tipic.	3.	—	—	<u>R</u>	—	—	—	—
	4. Trossets de taulells trencats de diversos colors, formant normalment algun tipo de composicio i utilisats per a cobrir superfícies com a element decoratiu.	4.	—	<u>R</u>	—	—	—	—	—
	5. Serie de moviments ritmics que es realisen al ballar.	5.	—	—	—	<u>S</u>	—	—	—
	6. Niu o cau d'alacrans.	6.	—	—	—	—	—	<u>N</u>	—
	7. Planta herbacea similar a l'all comu, de bulb allargat i fulles planes; se cultiva en els horts i es molt apreciat en la cuina.	7.	—	<u>R</u>	—	—	—	—	—
La solucio a peu de pagina.	PARAULES VERTICALS								
	1. Donar molta faena o carregar-se'n d'ella.								
	2. Netejar una superficie en un drap. Eixugar o secar l'humitat.								

RONDALLA

J.P.B.

La llegenda de Bamako

Quan encara la **negror** de la nit era completa perque el Sol no tenia a la seua companyera, la Lluna, vivia una jove molt ferosa a la que li dien Bamako. Els seus ulls, que lluien com dos sols, deixaven admirat a tot el que la coneixia, pero encara mes era d'admirar la seua **gentilea** i l'afecte que mostrava pels seus.

Un dia la guerra aplegà a l'aldea, que es va vore assaltada per uns guerrers que, astutament, nomes atacaven durant la fosca nit, amagant-se durant el dia.

En l'aldea feren front a l'enemic i els amics de Bamako resistien valentment, pero en desventaja front a uns combatents que estaven aveats a lluitar sense llum. No passarien molts dies fins que pergueren la vida tots.

Una nit, el deu N'Togini se li aparegue a Bamako i li digue:

—iBamako! Si vols salvar al teu poble ves al riu, a on viu el meu fill

Djambe, que està enamorat de tu. Si te cases en ell, yo te pujare al cel, a on lluiras per les nits. Els teus amics ya

no lluitaran en l'obscuritat i podran vencer a l'enemic.

—¿Cóm trobare al teu fill? —preguntà Bamako.

—Esta nit —li explicà N'Togini— ves a la gran cova que hi ha a la vora del riu, alli viu Djambe. Puja sobre l'entrada de la cova i llança't a l'aigua

sense por. El meu fill t'arreglarà.

Bamako, sense pensar-s'ho, **determinada** a salvar al seu poble, se dirigi al riu. Pujà dalt de la cova i, valentment, botà en la foscor al buit. Djambe l'agarrà en l'aire i la dugue al cel.

Al sendema, al pondre's el Sol, els aldeans contemplaren un fet sorprenent. En el cel lluia el rostre de Bamako; els seus **resplandents** ulls allumenaven la nit. En esta nova **claror** els amics de Bamako pogueren vencer als intrusos, als que feren fugir per a sempre.

Des d'eixe dia, el **refulgent** rostre de Bamako apareix en el cel cada nit.

Adaptacio a la llengua valenciana d'una llegenda africana treta de albalearning.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	Gentilea/ galanteria/ cortesia/ delicadea/ elegancia: Condicio d'aquell que es afable, educat, correcte, delicat, etc.	Refulgent/ lluent/ brillant/ retillent/ radiant/ resplandent: Que refulgix, que llança llum.
Claror/ resplandor/ lluentor/ llum/ lluminositat/ fulgor: Claritat.	Negror/ obscuritat/ tenebra/ fosc: Condicio de negre. Privat totalment de claror o de llum.	Resplandent/ refulgent/ brillant/ lluminos: Que llueix en una claror molt forta.
Conveïl/ veïl/ conciuatada: Que es del mateix poble que un atre.		
Determinada/ decidida/ resolta: Que actua en audacia i fermea.		

Solucio: Verticals: 1. AFAENAR 2. TORCAR

1. LLAUTO 2. FRONTIGA 3. ARROP 4. TRENCAIDG 5. DANSAIDA 6. ALACFRANERA 7. PORRO

I RECORDA... La nostra primera paraula es **afaenar**. Està **afaenat** aquell que te molta faena. Molta faena o ocupacio es un **afaenament**. Una **faena** es el treball fisic o intelctual que s'ha de fer. Eix. *Estic molt afaenat en el trasllat de casa.*

La nostra segona paraula es **torcar**. Allo que està netejat, eixugat o secat està **torcat**. L'accio i efecte de torcar es una **torcada**. Un **torcador** es el drap que s'utilisa per a torcar generalment els atifells de cuina. El **torcamans** seria el drap utilisat tambe en la cuina per a eixugar-se o secar-se les mans. El **torcaboques** pot ser de tela o paper i s'utilisa per a netejar-se els llavis quan se menja o beu. Pot dir-se **torcamocs** al mocador per a netejar-se els mocs. Eix. *Han comprat torcaboques de paper decorats en motius nadalencs.*